

POSTANOWIENIE

Dnia 26 sierpnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania M. O.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.
o rentę rodzinną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 sierpnia 2015 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 4 czerwca 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i przyznaje adwokatowi A. M. od Skarbu Państwa - Sądowi Apelacyjnemu w [...] kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

We wniesionej skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 4 czerwca 2014 r., skarżąca – z powołaniem się na art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – twierdziła, że skarga jest oczywiście uzasadniona, zarzucając wady procedowania Sądu Apelacyjnego, który nie dopuścił, pomimo sugestii odwołującej się, kolejnego dowodu z opinii nowych biegłych, celem zweryfikowania wcześniejszej negatywnej dla niej opinii o stanie jej zdrowia i stopniu jej zdolności do pracy. Tymczasem Sąd ten miał obowiązek procedowania w tym zakresie

z urzędu, pomimo braku formalnego wniosku, gdyż nie ulega wątpliwości, że ocena braku niezdolności do pracy wymaga wiadomości specjalnych i w tym celu konieczne było badanie przez biegłego lekarza o adekwatnej specjalności medycznej. Każdorazowo zatem powinno dojść do zbadania ubiegającego się o rentę przez biegłych lekarzy o specjalnościach odpowiadających schorzeniom skarżącej. Wprawdzie w toku postępowanie przed Sądem pierwszej instancji skarżąca była badana na potrzeby oceny jej dalszej niezdolności do pracy, która - zdaniem skarżącej - była niewystarczająca. W szczególności Sąd Apelacyjny wydał wyrok na podstawie opinii wydanej „ponad rok wcześniej, co przy dynamicznym stanie zdrowia, mowa wszak o schorowanej, 60 letniej kobiecie, rodzi zasadnicze wątpliwości także co do aktualności orzekania w kontekście szeroko rozumianej zasady z art. 316 § 1 k.p.c.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie nadawała się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nie spełnia obowiązku określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. powołanie się przez skarżącą na jakiegokolwiek względy, które w jej ocenie uzasadniają przyjęcie skargi do rozpoznania. Argumentacja uzasadniająca taki wniosek powinna nawiązywać do wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2006 r., II CSK 65/06, LEX nr 189753).

Powołane przez skarżącą okoliczności nie uzasadniały – w ocenie Sądu Najwyższego – przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o zarzut rzekomego oczywistego uzasadnienia proceduralnych podstaw kasacyjnego zaskarżenia (art. 398³ § 1 pkt 2), i to bez nawiązania do zarzutu naruszenia przepisów prawa materialnego, które były podstawą negatywnego dla skarżącej wyrokowania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że w

sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiotem sporu jest przedmiot rozstrzygnięcia zaskarżonej decyzji, mówiąc w pewnym uproszczeniu – prawidłowość tej decyzji. Gdy decyzja jest zaskarżona z tego powodu, że skarżąca kwestionuje przyjętą za podstawę decyzji ocenę jej zdolności (niezdolności) do pracy, to stan rzeczy, który sąd bierze pod uwagę odnosi się do daty wydania decyzji. W razie podniesienia nowych okoliczności dotyczących niezdolności do pracy, które powstały po dacie wydania negatywnej decyzji rentowej, sąd pierwszej instancji nie orzeka co do istoty sprawy na podstawie potencjalnie ujawnionych nowości, które powstały po dniu złożenia odwołania od kontestowanej decyzji, ale uchyla zaskarżoną decyzję i przekazuje sprawę do rozpoznania organowi rentowemu i umarza postępowanie (art. 477¹⁴ § 4 k.p.c.). Gdy nowe okoliczności zostały podniesione dopiero w postępowaniu apelacyjnym, tak jak to było w rozpoznanej sprawie, to także brak podstaw do wzięcia ich za podstawę wyrokowania. W konsekwencji stan zdrowia skarżącej, a ściślej rzecz ujmując ocena jej zdolności do pracy w dacie wydania zaskarżonej decyzji nie poddawała się weryfikacji na podstawie potencjalnie nowych okoliczności odległych od daty wydania kontestowanej decyzji rentowej. Stan zdrowia i co za tym idzie ocena zdolności do pracy jako przesłanki wymaganej do nabycia lub utrzymania uprawnień rentowych mogą się zmieniać w razie ujawnienia występowania schorzeń przewlekłych, jak w przypadku ubezpieczonej. Gdyby nakaz zawarty w art. 316 § 1 k.p.c. rozumieć tak, jak przedstawiono w skardze kasacyjnej, to nie byłoby możliwe rozpoznanie w rozsądnym terminie sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, w której prawo do świadczenia uzależnione jest od potwierdzonego stanu niezdolności do pracy. Wynikający z art. 316 § 1 k.p.c. nakaz wzięcia za podstawę wyrokowania stanu rzeczy z chwili zamknięcia rozprawy oznacza – w odniesieniu do sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, co do zasady stan niezdolności do pracy na datę wydania zaskarżonej decyzji.

Powołanie się na przesłankę oczywistego naruszenia prawa wymagało wykazania kwalifikowanej postaci takiego zarzutu, polegającej na jej oczywistości widocznej *prima facie* od razu przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i bez potrzeby uzupełniania materiału dowodowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49).

Oznacza to, że pojęcie „oczywistego” naruszenia prawa należy do sfery obiektywnej i wymaga wykazania, że podniesione zarzuty naruszenia wyłącznie proceduralnych podstaw zaskarżenia przepisów były ewidentnie zasadne potrzeby bez dokonywania szczegółowej lub ponownej weryfikacji kontestowanego ustalenia o braku przesłanki niezdolności skarżącej do pracy na datę wydania zaskarżonej decyzji. Takiej kwalifikowanej wady zaskarżone orzeczenie nie zawiera, a w szczególności jego uzasadnienie wyjaśniło należycie podstawę faktyczną i prawną prawidłowego wyrokowania. Nie było potrzeby dokonywania wykładni art. 232 k.p.c., który na ogół i co do zasady usuwa się spod rozeznania kasacyjnego, zważywszy że w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powoływanie nowych dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniem faktycznym o braku niezdolności skarżącej do pracy na datę wydania kontestowanej decyzji rentowej. Zaaprobować należy dokonaną przez Sąd drugiej instancji ocenę, że apelacja nie dostarczyła żadnych nowych dowodów, które mogłyby mieć wpływ na prawidłowość zaskarżonego wyroku, a w skardze nie wskazano adekwatnej podstawy kasacyjnej oczywistego pogwałcenia przepisów regulujących przeprowadzanie lub uzupełnianie dowodów z opinii biegłych lekarzy sądowych. Ponadto Sąd nie jest obowiązany do uwzględniania kolejnych wniosków dowodowych strony tak długo, aż udowodni ona korzystną dla siebie tezę i pomija je od momentu dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 1997 r., II UKN 45/97, OSNAPiUS 1998 nr 1, poz. 24).

Sąd Najwyższy miał także i w szczególności na uwadze to, że skarżąca legitymowała się orzeczeniem o stanie okresowej niezdolności do pracy wymaganej do przysługiwania jej renty rodzinnej tylko do 28 lutego 2001 r. i jedynie wskutek przeoczenia lub błędu organu rentowego świadczenie to było jej nadal wypłacane pomimo braku stwierdzenia dalszej niezdolności do pracy po upływie terminu końcowego „przeszłej” daty niezdolności do pracy, która to jako konieczna przesłanka utrzymania uprawnień rentowych została negatywnie zweryfikowana na datę wydania zaskarżonej decyzji.

W ujawnionych okolicznościach sprawy Sąd Najwyższy postanowił odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w zgodzie z art. 398⁹ k.p.c.